

ERAKOOL GARANT

ÕPPEKAVA ÜLDOSA GÜMNAASIUM

Sisukord

ÜLDOSA

SISSEJUHATUS	3
1 GÜMNAASIUMIHARIDUSE ALUSVÄÄRTUSED JA ERIPÄRA	4
2 ÕPPEAJA KESTUS GÜMNAASIUMIS.....	5
3 ÕPINGUTE ALUSTAMISED TINGIMUSED.....	5
4 ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED	6
4.1 Gümnaasiumi sihiseade	6
4.2 Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine ning õppekeskkonna mitmekesistamine.....	7
4.2.1 Üldpädevused.....	7
4.2.2 Valdkonnapädevused	15
5 ÕPPIMISE KÄSITUS JA ÕPPEKESKKOND	12
5.1 Õppimise käsitlus.....	16
5.1.1 Õppe- ja kasvatuspõhimõtted.....	16
5.1.2 Õppe kavandamine ja ellu viimine.....	16
5.1.3 Erinevate õppekeelte kasutamine gümnaasiumis.....	17
5.1.4 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana.	17
5.2 Õppekeskkond.....	18
6 ÕPPEKORRALDUS	20
6.1 Kohustuslikud ja valikkursused ning õppe ja kasvatus korralduse alused.....	20
(sh kursuste valiku võimalused ja tingimused)	
6.1.1 Õppeainete loend ja maht gümnaasiumis.....	21
6.1.2 Tunnijaotusplaani koostamise põhimõtted gümnaasiumis.....	22
6.1.3 Tunnijaotusplaan gümnaasiumis	23
6.1.4 Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale.....	25
6.2 Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine.....	26
6.3 Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted.....	28
6.4 Lõimingu põhimõtted	34
6.5 Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldamise põhimõtted gümnaasiumis	35
6.6 Projektide kavandamise põhimõtted.....	37
6.7 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	38
6.8 Õpilase ja vanema teavitamine ja nõustamine ning karjääriõppe korraldamine	39
6.9 Õpilaste juhendamine ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse alused.....	41
7 HINDAMINE NING KLASSI JA GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS	42
7.1 Hindamine.....	42
7.2 Kokkuvõtvad hinded ja gümnaasiumi lõpetamine.....	43
8 KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	47

SISSEJUHATUS

Erakool Garant (edaspidi kool) õppekava kehtestatakse “Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” §17 lg 1, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011.a määruse nr 2 “ Gümnaasiumi riikliku õppekava § 19 lg 1 alusel.

Gümnaasiumi riiklik õppekava kehtestab riigi üldkeskhariduse (edaspidi gümnaasiumiharidus) standardi. Gümnaasiumi lõpetanu õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab gümnaasiumi, on ainevaldkonna-alased laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised, ainevaldkonna-alased kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks ning suutlikkus juhtida ise oma õppimist vastavalt juhtnõuetele olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda, juhendada kaaslaste tavatööd, võtta mõningane vastutus õppimise hindamise ja edendamise eest.

Gümnaasiumi õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad ning läbivate teemade kavad.

Erakool Garant on pidevalt edasiarenev kool, mis on võimeline kasvatama ja arendama noort vene rahvusest põlvkonda, kes saab edukalt integreeruda Eesti ja Euroopa ühiskonda, tunneb eesti rahvuskultuuri, samas säilitades oma rahvusliku identiteedi. Õpilased arendavad mõistust, keha, intellekti, tundeid, esteetilisi tajusid, vastutustunnet ja vaimseid väärtusi. Õpilased on informeeritud Euroopa kodanikud, kes on suutelised hankima, edastama ja hindama Euroopa ja laiema maailma kohta asjakohast teavet ning sellele vastavalt toimima koostöös eakaaslastega teistest riikidest.

Erakooli Garant õppekavaga määratakse kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, õppekorralduse alused, omandatavad pädevused, kohustuslikud õppeained, valikkursused, tunnijaotusplaan ning nõuded kooli lõpetamiseks.

1 GÜMNAASIUMIHARIDUSE ALUSVÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

Erakool Garant on kool, et arendada põlvkonda, kes on võimeline konkureerima tööturul, omandama süvendatud teadmisi emakeeles ja võõrkeeltes, luues tingimused rahvuskultuuri säilitamiseks multikultuurses keskkonnas.

Koolis peetakse oluliseks iga õpilase sihipärasest arendamist, et iga gümnaasiumi lõpetaja suudaks jätkata oma haridusteed. Erakooli Garant gümnaasium kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoitimise aluseks. Kool peetakse oluliseks toetada iga inimese loomulikku püüdlust edasi arenda, analüüsida omaenda ja teiste kogemusi ning õppida õppima. Koostööoskused, käitumiskultuur ning eetilised loovad eeldused toimetulekuks, edasiõppimiseks ning ühiskonnaelus orienteerumiseks.

Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Gümnaasium loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks ning emotsionaalse, sotsiaalse ja kõlbelise küpsuse saavutamiseks.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Gümnaasium jätkab põhikoolis toimunud väärtuskasvatust, kujundades eelkõige väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoitimise aluseks. Tähtsustatakse väärtusi, mis aitavad kaasa ühiskonna inimvara ning riigi majanduse arengule. Seega on koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne.

Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Gümnaasiumiharidus on jätkuks põhiharidusele uue põlvkonna sotsialiseerumisel, mis rajaneb eesti kultuuri traditsioonidel, Euroopa ühisväärtustel ning maailma kultuuri ja teaduse saavutustel. Gümnaasiumihariduse omandanud vaimselt, sotsiaalselt, emotsionaalselt, kõlbeliselt ja füüsiliselt küpsed inimesed tagavad Eesti ühiskonna sotsiaalse, kultuurilise, majandusliku ja ökoloogilise arengu jätkusuutlikkuse.

Erakooli Garant missiooniks on luua lastele võimalused hariduse omandamiseks, anda teadmised, oskused ja vilumused ning kujundada väärtuste ja käitumisharjumiste süsteem, mis loob eeldused omandada põhiharidus ning üldkeskharidus ning jätkata õpinguid Eesti Vabariigi või teiste riikide kõrgkoolides.

Erakooli Garant eripäraks on avatud õpikeskkond, kus järgitakse kaasaegseid õppemeetodeid, ollakse innovaatilised. Kogu tegevus on suunatud õpilaste õpimotivatsiooni tõstmisele ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppes on eelkõige järgitud üldpädevuste omandamist ning õpilaste praktiliste oskuste kujundamist.

Erakool Garant on arenev kool mis annab süvendatud humanitaar põhiteadmiste lisaks mitmekesist haridust ning eluoskusi muutuvast ühiskonnas. Koolis süvendatult õpetatakse emakeelt, eesti keelt, inglise keelt, gümnaasiumis planeeritakse võimalust valikkursusena saksa keelt õppida.

Kool arvestab ja süvendab õppija individuaalsust. Tugisüsteemide töö kaudu ning olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel osalemise kaudu toetatakse kõikide õpilaste individuaalset arengut. Loodud on head võimalused õppetöö ja huvitegevuse sidumiseks. Motiveeritud õppeprotsessi aluseks on vastustundliku õppija kujundamine, kes on orienteeritud elus toimetulekule ja on konkurentsivõimeline pidevalt muutuvast infoühiskonnas.

2 ÕPPEAJA KESTUS GÜMNAASIUMIS

Õppeaja kestuseks gümnaasiumis on kolm õppeaastat.

3 ÕPINGUTE ALUSTAMISE TINGIMUSED

Gümnaasiumis saab õpinguid alustada iga õpilane, kellega kooli pidaja on sõlminud lepingu ning kellel on omandatud põhiharidus.

4 ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING - PÕHIMÕTTED

4.1 Gümnaasiumi sihiseade

Gümnaasiumi lõpuks on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja valdkonnapädevused. Gümnaasiumi lõpuks on õpilane saavutanud RÕKis esitatud õpitulemused. Gümnaasiumil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimimiseks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

Erakool Garant toetab iga õpilase individuaalset arengut. Gümnaasiumis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus, et õpilased leiaksid endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee. Gümnaasiumi ülesanne on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.

Nende ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:

- 1) õpilaste iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
- 2) adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
- 3) iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;
- 4) edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
- 5) kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Kool toetab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimist ja arengut, seepärast pööratakse gümnaasiumi õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

Gümnaasiumi õpilane, kes on läbinud kooli õppekava omab iseseisvust, tal on kujunenud oma maailmapilt ning tal on valmisolek elus toime tulla, õpilasel on kujunenud adekvaatne enesehinnang, iseseisva õppimise ja koostööoskus, ta on tuttav edasise haridustee võimalustega ning on teadlik enda võimekusest, õpilasel on välja kujunenud kodanikuoskused, -aktiivsus ja – vastutus.

4.2 Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine ning õppekeskkonna mitmekesistamine

Pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete ja õpikeskkonna kujundamise kaudu, aga ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

4.2.1 Üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus on õpilases kujunenud, kui ta on näidanud oma suutlikkust

- hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast;
- tajuda ja väärtustada ja analüüsida oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt;
- hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust;
- teadvustada oma väärtushinnanguid ja arvestada nendega otsuste langetamisel;
- olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisel:

- Tegevuste kavandamisel järgitakse alusväärtusi ning õpilastega arutletakse alusväärtuste üle.
- Tundides arutletakse õpilastele eakohaselt päevakajaliste sündmuste ja aktuaalsete teemade üle. Aruteludes käsitleb õpetaja sündmuste erinevaid tahke, tuues välja erinevad tõlgendused.
- Keskendutakse koos teiste loomingu väärtustamisele, kujundatakse arusaama, et vältida plagiaati.
- Kujundatakse ilumeelt klassis ja koolis valitseva esteetilise õpikeskkonna kaudu.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Kultuurilised teadmised seisnevad teadlikkuses kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab põhiteadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sealhulgas popkultuurist). Tähtis on mõista Euroopa ja maailma teiste regioonide kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, vajadust seda säilitada, ning esteetiliste tegurite olulisust igapäevaelus.
- Oskused on seotud nii mõistmise kui väljendusega: nii oskus hinnata ja nautida kunstiteoseid ja -sünnimusi kui ka eneseväljendus mitmete vahendite kaudu, lähtudes inimese kaasasündinud võimetest. Samuti on tähtis osata seostada oma isiklike loomingulisi ja eneseväljenduslikke seisukohti teiste arvamusega ning leida ja realiseerida kultuuritegevuse sotsiaalseid ja majanduslikke võimalusi. Kultuuriline väljendus on oluline loominguliste oskuste arendamiseks, mida saab üle kanda mitmetele

töölastele tasanditele.

- Oluline on avatud suhtumine ja lugupidamine kultuurilise väljenduse mitmekesisuse vastu, mis võib põhineda oma kultuuri sügaval mõistmisel ja identiteeditundel. Positiivne suhtumine hõlmab ka loomingulisust ning soovi arendada esteetilisi võimeid kunstilise eneseväljenduse ja kultuurielus osalemise kaudu

Sotsiaalne ja kodanikupädevus on õpilases kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust;
- austada erinevate keskkondade, sh suhtluskeskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, inimõigusi, religioonide ja rahvuste omapära;
- teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides;
- aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest;
- teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
- väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis.

Sotsiaalne ja kodanikupädevuse kujundamisel:

- Vastutustunnet kujundatakse kokkulepete sõlmimise ja neist kinnipidamise kaudu. See tähendab ka osapoolte arvamuse arvestamisega, üksteise ärakuulamist.
- Kehtestatud reeglites näitavad õpetajad õpilastele eeskuju. Õpilaselt ei nõuta nende reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida. Näiteks õpilased ja õpetajad ei hiline tundi.
- Oluline on koostööoskuse arendamine läbi erinevate töövormide.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Isiklik ja sotsiaalne heaolu nõuab, et inimene tunneks võimalusi optimaalse füüsilise ja vaimse tervise saavutamiseks ning mõistaks selle tähtsust enda, lähima suhtlusringkonna ja oma pere jaoks, ning teaks, kuidas tervislikud eluviisid saavad sellele kaasa aidata. Edukaks inimestevaheliseks suhtlemiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks tuleb mõista eri ühiskondades ja keskkondades (nt tööl) üldiselt kehtivaid käitumisreegleid. Sama oluline on tunda inimeste, rühmade, tööorganisatsioonide, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise, ühiskonna ja kultuuriga seotud põhimõisteid. Väga oluline on mõista Euroopa ühiskondade paljukultuurilisust ning sotsiaalmajanduslikke mõõtmeid ning seda, kuidas rahvuslik kultuuriline identiteet suhestub Euroopa identiteediga.
- Pädevus eeldab oskust suhelda konstruktiivselt erinevates keskkondades, olla salliv, väljendada ja mõista erinevaid seisukohti, pidada veenvalt läbirääkimisi ning tunda empaatiat selle pädevuse põhielemendina. Tuleb osata toime tulla stressi ja frustratsiooniga ning seda konstruktiivselt väljendada, samuti olla võimeline eristama isiklikku ja tööelu.
- Pädevus eeldab suhtumist, mis põhineks koostööl, enesekindlusel ja aususel. Inimesed

peaks huvituma sotsiaalmajanduslikust arengust, kultuuridevahelisest suhtlemisest ja väärtushinnangute mitmekesisusest, tundma austust teiste vastu ning olema valmis eelarvamuste kõrvalejätmiseks ning kompromissideks.

- Kodanikupädevus põhineb teadmistel demokraatia, õigluse, võrdsuse, kodakondsuse ja kodanikuõiguste kohta, mis hõlmab ka teadmisi selle kohta, kuidas neid mõisteid väljendatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja rahvusvahelistes deklaratsioonides ning kohaldatakse mitmesugustes institutsioonides piirkondlikul, riiklikul, üleeuroopalisel ja rahvusvahelisel tasandil. See hõlmab teadmisi kaasaja sündmuste kohta, samuti peamiste sündmuste ja suundumuste kohta oma riigi, Euroopa ja maailma ajaloos. Lisaks tuleks arendada teadlikkust sotsiaalsete ja poliitiliste liikumiste eesmärkidest, väärtustest ja poliitikast. Samuti on oluline teada Euroopa integratsioonist ning ELi struktuuridest, põhilistest eesmärkidest ja väärtustest ning teadvustada mitmekesisust ja kultuurilisi identiteete Euroopas.
- Vajalikud oskused on oskus suhelda avalikus sfääris ning tunda solidaarsust ja huvi kohaliku ja laiema kogukonna probleemide lahendamise vastu. See nõuab kriitilist ja loomingulist mõtlemist ning konstruktiivset osalemist kogukonna tegevuses ning otsustamises kõigil tasanditel kohalikust riikliku ja Euroopa tasandini, eelkõige hääletamise teel.
- Positiivne suhtumine eeldab igakülgselt austust inimõiguste vastu ja võrdsuse tunnustamist demokraatia alusena ning eri religioonide ja rahvuste väärtussüsteemide vaheliste erinevuste mõistmist. Samuti on tähtis, et inimene tunnetaks oma kuuluvust kohaliku kogukonda, riiki, Euroopa Liitu, Euroopasse ja maailma üldiselt ning sooviks osaleda demokraatlikus otsustusprotsessis kõigil tasanditel. Sinna alla käib ka vastutustunde olemasolu, samuti mõistmise ja austuse ülesnäitamine ühenduse ühtekuuluvuse tagamiseks vajalike ühiste väärtuste suhtes, nagu demokraatlike põhimõtete austamine. Konstruktiivne osalemine eeldab ka soovi olla aktiivne kodanik, toetada sotsiaalset mitmekesisust ja ühtekuuluvust ning austada teiste väärtushinnanguid ja privaatsust.

Enesemääratluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi;
- analüüsida oma käitumist erinevates olukordades;
- käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise;
- lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme;
- käituda inimsuhetes sõltumatult;
- hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandada oma karjääri;

Enesemääratluspädevuse kujundamisel:

- Kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise kaudu õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema oma nõrku ja tugevaid külgi ja kavandama edasisi tegevusi.

Õpipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks,

hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet;

- leida sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi;
- planeerida õppimist ja seda plaani järgida;
- kasutada erinevaid õpistrateegiaid ja õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- seostada omandatud teadmisi varemõpituga;
- analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi;

Õpipädevuse kujundamisel:

- kõigis õppeainetes keskendutakse funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Õpilast suunatakse informatsiooni otsimisele teatmeteostest ja muudest infoallikatest.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Kui õpitakse kindlal tööga või karjääriga seotud eesmärgil, vajatakse teadmisi nõutavatest pädevustest, teadmistest, oskustest ja kvalifikatsioonidest. Igal juhul on õppimisoskuse omandamiseks vaja, et õppija teaks, milliseid õpistrateegiaid ta eelistab ja saaks nendest strateegiatest aru, mõistaks oma oskuste ja kvalifikatsioonide tugevaid ja nõrku külgi ning oleks suuteline leidma haridus- ja koolitusvõimalusi ning sobivaid juhendajaid ja/või toetajaid.
- Vajalikud oskused hõlmavad esmalt edasiõppeks vajalike põhioskuste (kirja-, arvutus- ja IKTalased oskused) omandamist. Inimene peab suutma põhioskustele toetudes omandada, töödelda ja assimileerida uusi teadmisi ja oskusi. See nõuab oma õpitegevuse, karjääri ja töö otstarbekat korraldamist ning eelkõige võimet järjekindlalt õppida, keskenduda pikkade perioodide vältel ning hinnata kriitiliselt õppimise eesmärke. Õppijad peavad suutma töötada iseseisvalt, näidates üles enesedistsipliini, aga samuti teha õppeprotsessis ka kollektiivset tööd, kasutada ära heterogeense rühma eeliseid ning jagada omandatud teadmisi. Inimesed peavad oskama oma õpitegevust korraldada, oma tööd hinnata ja vajadusel otsida nõu, teavet ja tuge.
- Positiivne suhtumine kätkeb motivatsiooni ja enesekindlust, mis võimaldaks edukalt õppida kogu elu. Probleemide lahendamisele suunatud mõtlemine aitab kaasa nii õppimisele kui inimese võimele ületada takistusi ning kohaneda muutustega. Positiivset suhtumist aitab kujundada ka soov kasutada varasemaid teadmisi ja elukogemusi ning uudishimu, mis ajendab otsima uusi õppevõimalusi ning õpitut mitmesugustes elus ette tulevates olukordades rakendama.

Suhtluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada emakeeles ja iseseisva keelekasutaja tasemel vähemalt kahes võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust;
- ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust;
- koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid

ja sobivat stiili;

- väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

Suhtluspädevuse kujundamisel:

- Õpilastes kujundatakse oskused anda kaasõpilastele tagasisidet.
- Õpilastele võimaldatakse koolis arendada oma esinemisoskust, seda nii klassis kui ülekoolilistel üritustel. Arvestatakse õpilase soovi, valmisolekut, võimeid. Õpilast ei panda esinema vastu tema tahtmist. Õpilast julgustatakse.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Suhtlusoskus tuleneb emakeele omandamisest, mis on seotud inimese kognitiivse oskusega tõlgendada maailma ja seostada end teistega. Emakeeleoskus eeldab teadmisi sõnavarast, funktsionaalsest grammatikast ja keele funktsioonidest. See kätkeb ka verbaalse suhtluse põhiliikide, mitmesuguste ilukirjanduslike ja tarbetekstide ning eri stiilide ja registrite põhiomaduste tundmist ja mõistmist, et keelekasutus ja suhtlusviis varieerub sõltuvalt olukorrast.
- Pädevus eeldab järgmisi oskusi: suulise ja kirjaliku suhtlemise oskust mitmesugustes suhtlussituatsioonides ja oskust oma suhtlusviisi jälgida ning kohandada seda vastavalt olukorra nõuetele. Samuti eeldab emakeeleoskus suutlikkust eristada ja kasutada eri liiki tekste, otsida, koguda ja töödelda teavet, kasutada abivahendeid ning oma suulisi ja kirjalikke argumente veenvalt ja kontekstikohaselt sõnastada ja väljendada.
- Positiivne suhtumine emakeeleoskusesse kätkeb soovi arendada kriitilist ja konstruktiivset dialoogi, esteetilistest väärtustest lugupidamist ning soovi nende poole püüelda ja huvi teistega suhtlemise vastu. See eeldab, et ollakse teadlikud keele mõjust teistele ja vajadusest mõista ja kasutada keelt positiivselt ja sotsiaalselt vastutustundlikul viisil.
- Võõrkeelteoskus eeldab teadmisi sõnavarast ja funktsionaalsest grammatikast ning verbaalse suhtluse peamiste liikide ja registrite tundmist. Olulised on ka teadmised ühiskonnas kehtivate konventsioonide, kultuuri ja keelte variatiivsuse kohta.
- Vajalikud põhioskused hõlmavad suutlikkust mõista kõnet, algatada, jätkata ja lõpetada vestlusi ning lugeda, mõista ja luua tekste, lähtuvalt isiklikest vajadustest. Samuti on tähtis kasutada otstarbekalt abivahendeid ning õppida keeli ka mitteformaalses kontekstis, mis on osa elukestvast õppest.
- Positiivne suhtumine eeldab kultuurilisest mitmekesisusest lugupidamist ning huvi keelte ja kultuuridevahelise suhtluse vastu.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid, lahendades erinevaid ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
- mõista loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale;
- mõista teaduse ja tehnoloogiaga seotud piiranguid ja riske;

- teha tõendus põhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades; kasutada uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt;

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevus kujundamisel:

- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatilistele esitlusviisidele oma aines (nt graafikud, diagrammid). Tähelepanu tuleb pöörata statistilistele andmetöötluse erinevatele vormidele, seda lähtuvalt õpilaste vanusest ja õppeainest.
- Kõigis õppeainetes on oluline märgata sisemisi seoseid, tuua neid esile, analüüsida.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Matemaatikaalased vajalikud teadmised hõlmavad head numbrite, mõõtesüsteemide, struktuuride, põhitehete ja matemaatiliste esitusviiside tundmist, arusaamist matemaatilistest terminitest ja mõistetest ning küsimustest, millele matemaatika võib aidata vastuseid leida.
- Vajalikud oskused on matemaatika põhiprintsiipide ja -protsesside rakendamine igapäevastes olukordades kodus ja tööl ning võime järgida ja hinnata argumentatsiooni. Pädevus eeldab suutlikkust mõelda matemaatiliselt, mõista matemaatilisi tõendeid, suhelda matemaatilises keeles ning kasutada sobivaid abivahendeid.
- Positiivne suhtumine põhineb austusel tõe vastu, soovil otsida põhjendusi ning hinnata nende paikapidavust.
- Teaduses ja tehnoloogias hõlmavad põhiteadmised looduse põhiprintsiipide, põhiliste teaduslike mõistete, põhimõtete ja meetodite, tehnoloogia ja tehnoloogiliste toodete ja protsesside tundmist ning teaduse ja tehnoloogia poolt loodusele avalduva mõju mõistmist. Seega peaksid kõnealused pädevused aitama inimestel paremini mõista teaduslike teooriate, rakenduste ja tehnoloogia arengut, selle piire ja sellega kaasnevaid ohtusid (seoses otsustamisega, väärtustega, moraalsete küsimustega, kultuuriga jne) ühiskonnas.
- Põhioskused on võime kasutada tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning teaduslikke andmeid teatava eesmärgi saavutamiseks või teatava tõenditel põhineva otsuse või järelduse tegemiseks. Tähtis on ka oskus tunda ära teadusliku uurimuse põhiomadused ning suutlikkus tehtud järeldusi ning nendeni viinud mõttekäiku kirjeldada.
- Pädevust iseloomustav suhtumine põhineb kriitikameelel ja uudishimul, huvitumisel eetilistest küsimustest ning turvalisuse ja jätkusuutlikkuse tähtsaks pidamisel, eelkõige nendes küsimustes, mis käsitlevad teaduslikku ja tehnoloogilist arengut inimese enda, tema pere, kogukonna ja globaalsest seisukohast.
- Infotehnoloogiline pädevus eeldab head arusaamist ja teadmisi infotehnoloogia olemusest, rollist ja infotehnoloogilistest võimalustest igapäevastes situatsioonides nii isiklikel ja meelelahutuslikel kui tööalastel eesmärkidel. See hõlmab peamisi arvutirakendusi, nagu teksti- ja tabelitöötlus, andmebaasid, info salvestamine ja haldamine, Interneti võimaluste ja potentsiaalsete ohtude tundmist, elektroonilist suhtlemist (e-post, võrgusuhtlus) tööalastel ja meelelahutuslikel eesmärkidel, teabe jagamiseks, koostöövõrkude loomiseks, õppimiseks ja teadustegevuseks. Oluline on ka mõista, kuidas infotehnoloogia toetab loominguulisust ja uuendustegevust, suhtuda kriitiliselt saadaoleva teabe paikapidavusse ja usaldusväärsusse ning olla teadlik infotehnoloogia interaktiivse kasutuse õiguslikest ja eetilistest põhimõtetest.

- Olulised oskused on: oskus leida, koguda ja töödelda infot ning kasutada seda kriitiliselt ja süstemaatiliselt, eraldades linke kasutades olulist ebaolulisest ja reaalselt virtuaalsest. Tuleb osata rakendada sobivaid abivahendeid keeruka teabe loomiseks, esitamiseks ning mõistmiseks ning leida ja kasutada internetipõhiseid otsingusüsteeme ja muid teenuseid. Tähtis on ka oskus kasutada infotehnoloogiat kriitilise mõtlemise, loomingulise ja uuendustegevuse toetuseks.
- Infotehnoloogia kasutamine nõuab kriitilist ja läbimõeldud suhtumist saadaolevasse teabesse ning vastutustundlikkust interaktiivse meedia kasutamisel. Pädevust aitab arendada ka huvi osaleda võrkudes ja ühendustes kultuurilistel, sotsiaalsetel ja/või ametialastel eesmärkidel.

Ettevõtlikkuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades;
- näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele;
- seada eesmärke, koostada lühi- ja pikaajalisi plaane, neid tutvustada ja ellu viia;
- korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest;
- reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske;
- mõelda kriitiliselt ja loovalt, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid;
- rakendada finantskirjaoskust.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel:

- Kasutatakse tööülesandeid, kus õpilastel oleks võimalik end proovile panna, teha koostööd, meeskonnatööd. Võimaldatakse oma oskusi rakendada.
- Kavandatakse ainesiseseid kui ka õppeainetevahelisi tööülesandeid (nii tundide ajal kui tunniväliselt), kus õpilastel oleks võimalik meeskonnana tulemusi saavutada.

Pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja suhtumised:

- Vajalikud teadmised hõlmavad võimet teha kindlaks olemasolevad võimalused isiklikus elus, kutsealal ja äritegevuses, sealhulgas üldisemat arusaamist elu- ja töökeskkonnast: teadmised majanduse toimimisest ja töandja või organisatsiooni võimalustest ja probleemidest. Samuti tuleb mõista ettevõtete eetilist rolli ja seda, kuidas ettevõtted saavad näiteks õiglase kaubanduse või sotsiaalse aktiivsuse kaudu aidata kaasa ühiskonna positiivsele arengule.
- Vajalikud oskused on aktiivne projektijuhtimine (muuseas kaasa arvatud võime kavandada, organiseerida, juhtida, delegeerida, analüüsida, suhelda, kontrollida, hinnata ja tulemusi registreerida), tõhus esindamine ja läbirääkimiste pidamine ning oskus töötada nii üksikult kui töörühma liikmena. Väga oluline on võime mõista oma tugevaid ja nõrku külgi ning hinnata ja võtta õigustatud riske.
- Ettevõtlikku suhtumist iseloomustab algatusvõime, aktiivsus, iseseisvus ja uuendusmeelsus isiklikus, töö- ja ühiskondlikus elus. Samuti eeldab see motiveeritust ja tahtekindlust nii isiklike kui ühiste, kaasa arvatud tööalaste

eesmärkide saavutamiseks.

Digipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust

- kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukonnades suheldes;
- leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust;
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;
- kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus

Digipädevuse kujundamisel:

- Kasutatakse töövõtteid- ja ülesandeid, kus õpilastel oleks võimalik kasutada digitehnoloogiat, end proovile panna, teha koostööd, meeskonnatööd. Võimaldatakse oma oskusi rakendada ja arendada-
- Kavandatakse digitehnoloogial põhinevaid ainesiseseid kui ka õppeainetevahelisi tööülesandeid, kus õpilastel oleks võimalik individuaalselt või meeskonnana tulemusi saavutada.

Üldpädevuste kujunemist toetavad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli, kodu ja kogukonna koostöös. Pädevuse kujundamist ja õppesektsiooni mitmekesistamist toetavad:

1. traditsioonilised üritused, erinevad õppekäigud, teatri-, kontserdi-, filmiretsensioonid, muuseumitunnid jne;
2. õpilasesinduse arendamine, üleriigilised ja rahvusvahelised projektid, külalisloengud, õppekäigud, õuesõppe tunnid jne;
3. arenguestlused, süvendatud aineõpe, hindamine ja tagasiside;
4. õpiülesanded ja tegevused, mille puhul peab õpilane ise oma tööd ja aega planeerima ning valima sobivaimad infoallikad - ülekoolilise sündmuste ja projektide läbiviimine ja korraldamine, uurimistöö koostamine, referaadid, esitluste ja ettekannete koostamine, ainevõistlustest ja -olümpiaadideks ettevalmistumine; probleemülesannete lahendamine, ametliku ja populaar-teadusliku võõrkeele sõnavara õppimine, rühmatöö vormid jne;
5. eluliste probleemülesannete lahendamine sh katse- ja digivahendeid kasutades, erinevad projektid, koostöö erinevate ülikoolide ja teaduskeskustega, uurimuslikud tööd jne;
6. esitluste ja ettekannete loomine ja esitlemine, tekstiloomeülesanded erinevates ainetes, korrektse e-kirja nõuded jne;
7. koostöö TÜ Teaduskool, Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Harno, Minu Riik, Rajaleidja ja teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega, erinevate ettevõtte külastamine ja erinevate ametitega tutvumine jne;
8. IKT õpetus ja digipädevuste kujundamine lõimituna kõikides õppeainetes õpetajate ühistööna, kooli ajalehe väljaandmine, filmide, videote jne koostamine;
9. kooli õpperuumide sisustamine kaasaegse esitlustehnikaga ja õppevahenditega;
10. huviringide kaudu osalemine konkurssidel (koor, kunstistuudio);

11. tagasisidepäev uurimistööde tutvustamiseks;
12. mitmekülgne huvitegevus koolis.

4.2.2 Valdkonnapädevused

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevused on kajastatud ainekavades.

Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstained;
- 7) kehaline kasvatus.

Ainekavades esitatakse nii gümnaasiumi õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel või osaoskuseti. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist.

Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

5 ÕPPIMISE KÄSITUS JA ÕPPEKESKKOND

5.1 Õppimise käsitus

Gümnaasiumi riiklikus õppekavas käsitatakse õppimist õpilase aktiivse ja sihipärase tegevusena, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikus toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga, toetudes juba olemasolevatele teadmisstruktuuridele.

Õppimises on kesksel kohal õpilaste aktiivne teadmiste konstrueerimise protsess. Selleks luuakse gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevusega õppekeskkond, mis soodustab iseseisvat õppimist, sealhulgas vajalike õppimisoskuste kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuses tuleb õpilastel lasta seada oma sihid, õppida töötama nii iseseisvalt kui ka kollektiivselt ning anda õpilastele võimalus leida erinevaid töömeetodeid katsetades neile sobivaimat õpistiili.

5.1.1 Õppe- ja kasvatuspõhimõtted

- Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatuse korraldamisel lähtub kool riiklikes õppekavades ja teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.
- Gümnaasiumis on õppekava läbimiseks arvestatud kolm aastat.
- „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõike 4 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

5.1.2 Õppe kavandamine ja ellu viimine

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi realses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igapäevase individuaalsust.

5.1.3 Erinevate keelte kasutamine gümnaasiumis

Gümnaasiumis on statsionaares õppes vähemalt 59 kursust eesti õppekeeles ja mittestatsionaarses on 43 kursust. Kõik 59/43 eesti õppekeelset kursust on kohustuslike ja kooli poolt pakutud valikkursuste hulgas, et tagada õpilasele kooli lõpuks 59/43 eesti õppekeelse kursuse olemasolu.

5.1.4 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena.

Samuti ei arvestata kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi seoses kooli lõpetamisega (koolieksami sooritamisel, õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamisel ning loovtöö koostamisel), kui õigusaktides ei ole sätestatud erandeid.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, kes koosneb pedagoogilisest personalist ning kelle ülesanne on selgitada, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud nõutud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane. Hindamisse kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava, kellel on kõrgelt arenenud empaatia- aj üldistusvõime, kes aktsepteerivad, et õppimine võib toimuda ka väljaspool kooli ja õppekava, kes tunnevad kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust nende õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse. Tüüpiliseks on küsida tõendusmaterjaliks õpitu kirjalikku refleksiooni või analüüsi, dokumenteeritud tõendusmaterjali ja vajadusel teha ka õpilasega vestlus. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö

aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinnetelett, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitud taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemusealne refleksioon). Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud. Hindamiskomisjonil on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalidest ei ole piisav õpitulemuse omandatuse tõendamiseks.

Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpetas või kus õpiti. Täiendav materjali vajadus on seotud sellega, et paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud. Väljundipõhises õppes ei ole keskne küsimus selles, kuidas ja kus mingi pädevus või õpitulemus omandati, vaid pigem selles, kas see pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata.

Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus vabas vormis kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina. Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta. Nõustamist viib läbi kooli direktor.

5.2 Õppekeskkond

Õppekeskkonnana mõistetakse kooli õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- osaleb kogu koolipere;
- luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, koolitöötajate, ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
- koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväarikust ning isikupära;
- jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- ennetatakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja

eluraskuste puhul;

- luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

Füüsilist keskkonda kujundades jälgib gümnaasium, et:

- kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

Õpet korraldatakse ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas õues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas (e-õpe).

Õppetund on kooli päevakavas või õpilastele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, nt loeng, konsultatsioon, individuaaltund, e-õpe, õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui õpetaja. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetunni võib jagada osadeks, õppetund võib toimuda paaristunnina, ilma vaheajata. Traditsiooniliselt vaheldub õppetund vahetunniga. Erakool Garant kasutab veerandite süsteemi.

6 ÕPPEKORRALDUS

6.1 Kohustuslikud ja valikkursused ning õppe ja kasvatus korralduse alused (sh kursuste valiku võimalused ja tingimused)

- Õppe ja kasvatus korraldus on määratud kooli õppekavas, lähtudes riiklikus õppekavas esitatud nõuetest.
- Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning õppekäikudeks ja –ekskursioonideks vajalik aeg kavandatakse õpetajate töökavades õppeaasta algul. Nende kavandamisel seatakse esikohale ainetevaheline lõiming.
- Valikkursuste kasutamine gümnaasiumis on kooli valik.
- Gümnaasiumis õppesuunad puuduvad.
- Tunnijaotuskavas tehtavad muudatused kooskõlastatakse kooli nõukoguga.
- Gümnaasiumis on minimaalne õppekoormus 96 kursust statsionaarses õppes ja 72 kursust mittestatsionaarses õppes. Ühe kursuse maht on üldjuhul 35 õppetundi. Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.
- Õpilase minimaalse kohustusliku õppekoormuse hulka arvatakse valikkursusena õpilasuurimus või praktiline töö.
- Õpilase õppekoormusesse kuuluvad kõik RÕKis § 9 loetletud kohustuslikud kursused, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel ning erisusi juhul, kui kooli õppekava kohaselt õpitakse eesti keelt teise keelena.
- Valikkursused on esitatud gümnaasiumi tunnijaotusplaanis.
- Valikuid pakub kool eelkõige kooli valikkursuste näol. Lisaks saavad nii statsionaarse kui mittestatsionaarse õppe õpilased valida valikkursusi nimekirjast, mis on esitatud tunnijaotusplaanis.
- Kool tagab oma õppekavaga eestikeelse õppe 60% ulatuses gümnaasiumiastmele kehtestatud väikseimast lubatud õppemahust, kusjuures eesti kirjandust, eesti ajalugu, ühiskonnaõpetust, muusikat ja geograafiat tuleb õpetada eesti keeles.
- Õppekorralduse põhivorm gümnaasiumis on õppetund. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Igapäevase koolitöö korralduse põhialus on tunniplaan, millega on määratletud tundide arv ja järjekord õppepäevas.
- Erakoolis Garant kehtivad Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud koolivaheajad. Õppeaastas on 35 nädalat, kokku 175 koolipäeva, lõpuklassis on kokku vähemalt 185 õppepäeva (sh lõpueksamite toimumise periood).
- Õppepäevade hulka kuulub igal aastal 3-4 spordipäeva.

6.1.1 Õppeainete loend ja maht gümnaasiumis (1 kursus on 35 õppetundi)

Kohustuslikud kursused

Keel ja kirjandus:

- 1) vene keel – 6 kursust
- 2) kirjandus – 5 kursust
- 3) eesti keel teise keelena – 9 kursust

Võõrkeeled:

- 1) B2 keeleoskustasemel võõrkeel – 10 kursust

Matemaatika:

- 1) kitsas matemaatika – 8 kursust
- 2) lai matemaatika – 14

Loodusained:

- 1) bioloogia – 4 kursust
- 2) geograafia – 3 kursust
- 3) keemia – 3 kursust
- 4) füüsika – 5

Sotsiaalsained:

- 1) ajalugu – 6 kursust
- 2) ühiskonnaõpetus – 2 kursust
- 3) inimeseõpetus – 1 kursus

Kunstiained:

- 1) muusika – 3 kursust
- 2) kunst – 2 kursust

Kehaline kasvatus: kehaline kasvatus – 5 kursust

Erakooli Garant pakutavate valikkursuste loend

Koolivalik

- inglise keel - 2 kursust
- eesti keel teise keelena – 9 kursust
- matemaatika: lai kursus – 1, kitsas kursus - 7
- uurimistöo alused - 2 kursust
- geoinformaatika - 1 kursus
- majandus- ja ettevõtlusõpe - 2 kursust
- üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat - 1 kursus
- üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu - 1 kursus
- riigikaitse – 2 kursust
- avalik esinemine – 1 kursus
- globaliseeruv maailm – 1 kursus
- inimene ja õigus – 1 kursus
- ametisuhtlemine ehk -kommunikatsioon: kirjalik ja suuline - 2 kursust

Õpilaste valik

- saksa keel keel (A2) - 6 kursust
- liiklusõpetus - 1 kursus
- ettevalmistus inglise keele eksamiteks – 1 kursus
- ettevalmistus inglise keele eksamiteks – 1 kursus
- ettevalmistus inglise keele eksamiteks – 1 kursus

6.1.2 Tunnijaotusplaani koostamise põhimõtted gümnaasiumis

- Gümnaasiumi jooksul tuleb läbida eesti keeles vähemalt 60 %.
- Õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis on 96 (mittestatsionaarses õppes 72) kursust (PGS § 25 lg 3).
- Õpe toimub kursustena. Üks kursus on 35 tundi, mille järel pannakse välja kursusehinne. Gümnaasiumi lõpuhinne kujuneb kursusehinnete põhjal.
- Kõigile õpilastele ühtse kohustusliku õppe koormus gümnaasiumis on 67 kursust.
- Gümnaasiumi lõpetamiseks on kõigil õpilastel vajalik sooritada gümnaasiumi koolieksam ja õpilasuuringus või praktiline töö. Õpilasuuringuse või praktiline töö kaitsmine toimub üldjuhul 11. klassis.
- Valikkursused on esitatud gümnaasiumi tunniarvust. Valikkursuste tuleb arvestada eestikeelsete kohustuslike õppeainete mahtu, selleks et gümnaasiumi lõpuks oleks eesti keelese õppe maht 60 % õppemahest.
- Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.
- Õpilasel, kes õpib eesti keelt teise keelena, on üks kohustuslik võõrkeel.

6.1.3 Tunnijaotusplaani gümnaasiumis

Tunnijaotusplaani statsionaarses õppes (eesti keeles vähemalt 62 kursust)

Tunnijaotusplaani on koostatud gümnaasiumi riikliku õppekava 4. jaos sätestatud nõudeid arvestades. Tunnijaotusplaanis kajastuvad riikliku õppekava kohustuslikud kursused (RÕK) ja kooli valitud kohustuslikud kursused (K).

Iga aasta õppenõukogus, mis toimub augustis, täpsustatakse ainete loetelu klassides.

* - ainet õpetatakse eesti keeles

Õppeaine	10. klass			11. klass			12. klass			Kokku			
	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku	
Vene keel	2		2	2		2	2		2	6		6	
Kirjandus sh Eesti kirjandus	1		1	3		2+1*	1		1	5		4+1*	
Eesti keel teise keelena	3	3	6*	3	3	6*	3	3	6*	9	9	18*	
Võõrkeel (inglise; B2)	3	1	4	3	1	4	4		4	10	2	12	
Matemaatika	3/5	2/-	5/5	3/4	2/1	5/5	2/5	3/-	5/5	8/14	7/1	15/15	
Biooloogia	2		2*	2		2*				4		4*	
Geograafia	1		1*	2		2*				3		3*	
Keemia	2		2*	1		1*				3		3*	
Füüsika	2		2	2		2	1		1	5		5	
Ajalugu	2		2*	2		2*	2		2*	6		6*	
Ühiskonnaõpetus							2		2*	2		2*	
Perekonnaõpetus	1		1*							1		1*	
Muusika	1		1*	2		2*				3		3*	
Kunst	2		2*							2		2*	
Kehaline kasvatus	2		2*	2		2*	1		1*	5		5*	
Uurimistöö alused		1	1*		1	1*					2	2*	
Geoinformaatika									1*		1	1*	
Majandus- ja ettevõtlusõpe		2	2*								2	2*	
Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat					1	1*					1	1*	
Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu					1	1*					1	1*	
Ametisuhtlemine ehk - kommunikatsioon: kirjalik ja suuline								2	2*		2	2*	
Riigikaitse								2	2*		2	2*	
Avalik esinemine		1	1*								1	1*	
Inimene ja õigus								1	1*		1	1*	
Globaliseeruv maailm								1	1*		1	1*	
Eesti keeles												62	
Koormus kokku	37			36			31						104

Valikkursused												
Võõrkeel (saksa; A2)		2	2		2	2		2	2		6	6
Ettevalmistus inglise keele eksamiteks		1	1								1	1
Ettevalmistus inglise keele eksamiteks					1	1					1	1
Ettevalmistus inglise keele eksamiteks								1	1		1	1
Liiklusõpetus								1	1*		1	1*

Tunnijaotusplaan mittestatsionaarses õppes

Koolis toimub lisaks statsionaarsele õppele mittestatsionaarne õpe.

Mittestatsionaarses õppes tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 24 õppetundi iga õppenädala kohta. Kuni kümne õpilasega klassis tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 15 õppetundi iga õppenädala kohta. Õpilase nõusolekul võib koormust vähendada. Õpilase koormus sätestatakse kooli päevakavaga või vajaduse korral individuaalse õppekavaga.

Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

Mittestatsionaarses õppes võib õppida ka üksikuid õppeaineid. Üksikuid õppeaineid õppiva õpilase koormus määratakse kindlaks igaks õppeaastaks eraldi individuaalse õppekavaga.

Mittestatsionaarses õppes õppivatel õpilastel on üks kord kolme aasta jooksul õigus võtta õppetööst üks aasta puhkust. Õppepuhkuse ajal õppemaksust ei vabastata. Õppemaksu suurus õppepuhkuse ajal lepatakse kokku kooli pidajaga.

Kooli saab lõpetada eksternina gümnaasiumi riikliku õppekava järgi.

Mittestatsionaarses õppes on õppetundide kõrval suurem osakaal iseseisval õppimisel võrreldes statsionaarse õppega. Sellest tulenevalt võib ühe kursuse läbimiseks kasutada juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi.

Tunnijaotusplaan kooli õppekavas mittestatsionaarses õppes õppijale võimaldab saavutada õpitulemused vähemalt riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslikes kursustes ja kokku vähemalt 72 kursuses.

Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.

Õppekoormuse jaotumine mittestatsionaarses õppes (eesti keeles vähemalt 51/57 kursust)

* - ainet õpetatakse eesti keeles

Õppeaine	10. klass			11. klass			12. klass			Kokku		
	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku	RÕK	K	Kokku
Vene keel	2		2	2		2	2		2	6		6
Kirjandus sh Eesti kirjandus	1	1	2	3		2+1*	1		1	5	1	5+1*
Eesti keel teise keelena	3	3	6	3		3	3	3	6	9	6	9/15*

(õpilane õpib eesti keelt vaid 9 kursuse vältel juhul, kui on sooritanud C1 tasemeeksami)												
Võõrkeel (inglise; B2)	3		3	3		3	4		4	10		10
Matemaatika	3/5	2/-	5/5	3/4	2/1	5/5	2/5	3/-	5/5	8/14	7/1	15/15
Biooloogia	2		2	2		2				4		4*
Geograafia	1		1	2		2				3		3*
Keemia	2		2	1		1				3		3*
Füüsika	2		2	2		2	1		1	5		5*
Ajalugu	2		2	2		2	2		2	6		6*
Ühiskonnaõpetus							2		2	2		2*
Perekonnaõpetus	1		1							1		1*
Muusika	1		1	1		1	1		1	3		3*
Kunst	1		1	1		1				2		2*
Geoinformaatika								1		1	1	1*
Majandus- ja ettevõtlusõpe					2	2					2	2*
Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat					1	1					1	1*
Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu					1	1					1	1*
Ametisuhtlemine ehk - kommunikatsioon: kirjalik ja suuline								2	2		2	2*
Riigikaitse								2	2		2	2*
Avalik esinemine					1	1					1	1*
Inimene ja õigus								1	1		1	1*
Globaliseeruv maailm								1	1		1	1*
Eesti keeles												51/57
Koormus kokku			28			32			24/30			84/90
Valikkursus												
Võõrkeel (saksa A2)		2	2		2	2		2	2		6	6
Ettevalmistus eksamiks (Cambridge B2)		1	1								1	1
Ettevalmistus eksamiks (Cambridge C1)					1	1					1	1
Ettevalmistus riigieksamiks (inglise keel)								1	1		1	1
Liiklusõpetus					1	1					1	1

6.1.4 Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale

Kitsa matemaatika järgi õppinud õpilasel on soovi korral võimalik üle minna laiale matemaatikale esimese kuu kursuse jooksul. Laia matemaatika järgi õppinud õpilane saab üle minna kitsale matemaatikale esimese kaheksa kursuse jooksul. Üleminek kitsalt matemaatikalt laiale ja vastupidi on võimalik erandkorras ka hiljem individuaalse õppekava alusel ja kokkuleppel kooliga.

6.2 Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine

Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse Laste liikluskasvatuse korrale vastu võetud 20.10.2011 nr 136 Maanteeamet soovib liikluskasvatuse teemade kaudu kujundada alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutusk liiklemiseks.

Gümnaasiumis on liikluskasvatuse sisuks liiklusohutust tagavate hoiakute arendamine ja käitumise mõjutamine, millega laiendatakse ja süvendatakse põhikoolis omandatud liiklusohutusosalaseid teadmisi, oskusi, vilumusi ja hoiakuid (Laste liikluskasvatuse kord" § 5 lg 5).

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti soovitustest liikluskasvatuse osas ning „Liiklusseadusest“.

Vastavalt “Liiklusseadusele” § 4 lg 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades;

Kooli rolliks on vastavalt “Liiklusseadusele” § 4 lg 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada neid ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse määrusele “ Laste liikluskasvatuse kord” (Vastu võetud 20.10.2011 nr 136, kehtestatud „Liiklusseaduse” § 4 lõike 3 alusel).

Vabariigi Valitsuse 20.10.2012 määrusest “Laste liikluskasvatuse kord” § 6 tulenevalt toimub liikluskasvatuse läbiviimine:

- Õppekava alusel;
- Õppekavas määratud liikluskasvatuse teemad käsitletakse integreerituna ainetundides ning klassijuhatajatundides. Liikluskasvatuse läbiviimisel arvestatakse lapse iga ja tema rolle liikluses.
- Väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kavandatakse õppeaasta alguses kooli üldtööplaanis ja nende läbiviimise eest vastutab kooli direktor.
- Kooli õppekava ning kooli üldtööplaani liikluskasvatuse osa koostamisel arvestatakse õpilase iga ja tema rolle liikluses.

Liikluskasvatuse teemad
Õige ja ohutu liikluskäitumine
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus

Gümnaasiumi lõpuks õpilane:

- Oskab hinnata ohuteguri suurust, teadvustab õnnetuse ahelreaktsiooni võimalikkuse.
- Teab, et pidurdus-ja peatumisteede pikkus sõltub sõiduki kiirusest, tee- ja ilmastikuoludest. Oskab sellega arvestada.
- Oskab abistada ja anda esmaabi uppumisohtu sattunud inimesele.
- Tunneb liikluseeskirja nõudeid jalakäijale ja juhile.
- On seadusekuulekas ning gümnaasiumi lõpetajal on oskused, mis toetavad tema enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- Oskab leida ja omab ülevaadet ohutuslastest kampaaniatest, oskab tuua võrdlusi teiste riikidega.
- Oskab koostada riskianalüüsi silmas pidades kooliümbruse (liiklus)keskkonda, teeb ettepanekuid ohutuse suurendamiseks.

Erakool Garant planeerib teha koostööd autokooliga.

6.3 Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

Õppekava läbivad teemad puudutavad õpilase isiksuse ja sotsiaalse arengu seisukohalt olulisi eluvaldkondi, mida ükski õppeaine eraldi ei käsitle.

Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev. Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu kooli tegevuse kaudu: ainekavad, kooli mikrokliima, kooli juhtimine ning majandamine. Läbivate teemade käsitlemise eesmärk on kujundada teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme valdkondades, millel on kokkupuutepunkte paljude õppeainetega. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi ainetüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Läbiva teemaga „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid.

Õpilast suunatakse:

- 1) tutvuma erinevate ametite/elukutsetega, haridus- ja koolitusvõimalustega, pöörama tähelepanu praktilistele tööotsimisostkustele;
- 2) koostama isiklikku karjääriplaani; analüüsima võimalikke alternatiivseid karjäärivalikuid ja nende mõju pikemas perspektiivis;
- 3) analüüsima tööd reguleerivaid õigusakte, ettevõtte ja töötaja õigusi ja kohustusi ning kohalikku majanduskeskkonda;
- 4) tutvuma teabega edasiõppimise ja töö leidmise võimaluste kohta (sealhulgas ettevõtlus) ning luuakse võimalused saada karjäärinõustamist.

Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ gümnaasiumis aitab kujundada õpilase valmidust ja oskusi teha oma elukäiku puudutavaid valikuid ning suurendada teadmisi töömaailmast. Eesmärgiks on aidata õpilasel mõista ja väärtustada elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestada oma karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi. Tähelepanu pööratakse praktilistele töötamisoskustele ja sellekohaste õigusaktide tundmaõppimisele.

Õpilastele vahendatakse teavet edasiõppimise ja töö leidmise võimaluste kohta (sealhulgas ettevõtlus) ning neile luuakse võimalused saada karjäärinõustamist.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 2) kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti, osalema kodanikualgatuse korras keskkonnaasjade otsustamisel, pakkudes välja lahendusi keskkonnaprobleemidele nii isiklikul, ühiskondlikul kui ka ülemaailmsel tasandil;
- 3) aru saama loodusest kui terviksüsteemist ning inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest, inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 4) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest, inimtegevusega kaasnevatest riskidest;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest ja omandama jätkusuutlikku arengut toetavad väärtushinnangud ning käitumishinnangud.

Läbiva teemaga „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ gümnaasiumis harjutavad õpilased keskkonnaalastes küsimustes otsuste langetamist ja hinnangute andmist, arvestades nüüdisaja teaduse ja tehnoloogia arengu võimalusi (sealhulgas piiranguid), normatiivdokumente ning majanduslikke kaalutlusi. Kujundatakse valmisolekut tegeleda keskkonnakaitseküsimustega kriitiliselt mõtleva kodanikuna nii isiklikul, ühiskondlikul kui ka ülemaailmsel tasandil ning rakendada loodussäästlikke ja jätkusuutlikke tegutsemis- ning majandamisviise.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama demokraatlikku ühiselu korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- 2) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ja toimimist, nende aluseks olevaid põhimõtteid, õigusi ja kohustusi;
- 3) mõistma enda kui üksikisiku rolli poliitilises ja majanduslikus süsteemis, võimalusi ja vajadust mõjutada ühiskonnas toimuvat ning omandada oskused otsustamisprotsessides osalemiseks;
- 4) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas, ettevõtlusega seotud negatiivseid ja positiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti ettevõtlusega seotud eetilistes küsimustes; analüüsima ettevõtlusega kaasnevaid riske ja nende vähendamise võimalusi.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemisel gümnaasiumis on peamine kohalikul ja riigi tasandil otsustamiseks ning majanduselus osalemiseks vajalike praktiliste oskuste kujundamine. Klassi- ja kooliväliste tegevuste ning projektide kaudu süvendatakse õpilaste teadlikkust ühiskonna poliitilisest ja majanduslikust toimimisest, et õpilased saaksid oma kogemuse kaudu tunnetada aktiivseks ja informeeritud kodanikuks olemise eeliseid.

Kultuuriline identiteet

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana, osalema kultuuridevahelises kommunikatsioonis;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
- 4) tundma õppima ja väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripärasid, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ja seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5) teadvustama, tundma õppima ja võrdlema mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemine gümnaasiumis toetab jätkuvalt omakultuuri väärtustamist, huvi ja eelarvamustevaba ning teadlikku suhtumist teistesse kultuuridesse. Õpilase teadmisi (Eesti ja maailma, eelkõige Euroopa Liidu liikmesriikide) erinevatest kultuuridest laiendatakse ja sünteesitakse tervikuks ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika, kunstiajaloo, filosoofia, religiooni ajaloo, kirjanduse, võõrkeelte jm tundides.

Oluline on luua võimalusi erinevate rahvaste ja kultuuridega tutvumiseks nii kirjanduse, interneti ja meedia teel kui ka vahetu kogemuse kaudu. Õpilasi julgustatakse arutlema selle üle, mida toob endaga kaasa elamine teises kultuuriruumis.

Teabekeskond ja meediakasutus

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas. Õpilast suunatakse:

- 1) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 2) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad endas erinevate teavikute ja teabekeskondade kasutamist;
- 3) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust; võrdlema erinevaid diskursiivseid praktikaid (nt seltskonnameedia, kohtupraktika, meelelahutus, sõprade omavaheline suhtlus jpt) ning neis valitsevaid suhtlemisnorme;
- 4) mõistma meedia kui majandusharu üldisi toimimismehhanisme, sealhulgas meedia osa tööturul;
- 5) analüüsima avalikus ruumis kehtivaid reegleid ning kirjeldama võimalikku tegevust nende rikkumise korral.

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus“ käsitlemisel gümnaasiumis teeb õpilane meediatarbijana iseseisvaid valikuid ning põhjendab neid, lähtudes oma erinevatest huvidest ja vajadustest. Õpilane on kursis avalikus ruumis tegutsemise reeglitega ning taunib nende rikkumist. Ta mõistab meediamajanduse rolli ühiskonnas, tutvub globaliseerumise mõjudega meedia sisule ja inimeste meediakasutusharjumustele. Läbiva teema ja aineõppe koosmõjul suudab õpilane oma sõnumi vormistada ja seda otstarbekalt edastada.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ja keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogilise, majandusliku, sotsiaalse ning kultuurilise innovatsiooni vastastikustest mõjudest ja omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;

- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi *IKT*) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet innovaatiliste ideede rakendamisel erinevates projektides, osalema koostöös kaasõpilaste ja/või tehnoloogiafirmaga innovaatilises arendusprojektis.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ käsitlemisel gümnaasiumis käsitletakse läbivat teemat eelkõige rühmatööna teostatavate uurimis- ja arendusprojektide vormis, püüdes võimaluse korral kaasata kodukandi innovaatilisemaid tehnoloogia-firmasid või teaduskeskusi. Eesmärgiks on positiivsete hoiakute kujundamine tehnoloogilise innovatsiooni ja sellega seonduvate karjäärivõimaluste suhtes. Samuti tuleb gümnaasiumiastme lõpuks tagada kõigi õpilaste valmisolek *IKT* kasutamiseks igapäevaelus, õpingutes ja töös.

Tervis ja ohutus

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning osalema tervist edendava keskkonna kujundamises.

Õpilast suunatakse:

- 1) hindama mitmesuguste käitumisviiside ohutusastet ning lühi- ja pikaajalisi tagajärgi tervisele ja turvalisusele; selgitama loodus- ja sotsiaalainetes õpitule tuginedes alkoholi ja tubaka mõju inimorganismile ja käitumisele;
- 2) analüüsima ja hindama keskkonna ja ühiskonna (sealhulgas eakaaslaste) mõju inimeste tervisele ja ohutusosalaste otsuste langetamisele; vältima negatiivseid mõjusid ja toetama teisi positiivsete otsuste langetamisel;
- 3) analüüsima tervise- ja ohutusosalase info, toodete ja teenuste kvaliteeti, maksumust ja kättesaadavust;
- 4) analüüsima ohuteguri suurust, teadvustama õnnetuse ahelreaktsiooni võimalikkust; tundma ära olukorrad, mis nõuavad professionaalset abi.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisel gümnaasiumis on põhiliseks läbiva teema käsitlemise vormiks õpilaste praktiline tunniväline terviseedenduslik ja turvalisust toetav tegevus, sealhulgas nooremate juhendajatena ja projektide väljatöötajatena ning rakendajatena oma koolis või ka riiklikul tasandil.

Väärtused ja kõlblus

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- 1) analüüsima kriitiliselt ja argumenteeritult väärtusi ja kõlbelisi norme, erinevaid väärtussüsteeme, nende seoseid ajaloolis-kultuurilise kontekstiga, religiooniga ja maailmavaatega;

- 2) reflekteerima isiklike väärtushoiakute ja kõlbeliste tõekspidamiste üle; tegema mõtestatud maailmavaatelisi ja kõlbelisi valikuid ning neid põhjendama;
- 3) tegutsema erinevaid vaateid ja seisukohti respektides ning kaitsma ja põhjendama oma seisukohti;
- 4) ette nägema, võimaluse korral vältima ja lahendama väärtuste ja kõlbeliste normidega seotud konfliktsituatsioone;
- 5) mõistma, et mitmekesisus on üks ühiskonna rikkuse ja arengu tingimusi.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ käsitlemisel gümnaasiumis on kesksel kohal kriitilise mõtlemise ja argumenteerimisoskuse arendamine, asjakohase teabe kogumine ja üldistuste tegemine, tuues esile seoseid erinevate valdkondade, varasemate teadmiste ja kogemustega ning väärtussüsteemide, maailmapildi ja maailmavaate küsimustega. Soovitavate käitumisviiside kujunemist tõhustab õpilase osalus demokraatlikes diskussioonides, kooli õpilasomavalitsuse ja muude sarnaste organisatsioonide töös ning kaasatus koolielu korraldamisse.

6.4 Lõimingu põhimõtted

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Õppeainetevaheline lõiming kajastatakse täpsemalt ainekavades ja õpetajate töökavades. Lõimingu planeerimine põhineb aineõpetajate koostööl.

Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Lõimingu eesmärgiks on pakkuda õpilastele motiveeritud õppimist, seostada teadmisi õpilasest ja tema huvidest lähtuvalt ning soodustada sellega õpilase aktiivsust.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.

Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

Lõiminguviise:

- Ainetevahelised seosed (seosed erinevate ainete õppesisus, üks õppeaine toetab teist)
- Ajaline kooskõla (kaks iseseisvat õppeainet toetaks teineteist, teema käsitlemine ühel ajal)
- Ainete kombineerimine (sarnane ajalisele kooskõlale, aga seob rohkema hulga aineid tervikuks, nt õppekäigud, projektid)
- Teemakeskne lõiming (õppeine, läbiva teema, õppeülesannete või viiside kaudu, nt loovtööd, projektid)
- Temaatilised lõimingud (õpetajate algatatud temaatikaga ühistööd, nt teemapäevad)
- Valdkonnasisene lõiming (nt keelenädal)
- Valdkondadevaheline lõiming

6.5 Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldamise põhimõtted gümnaasiumis

Õpilasuurimus on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames ette valmistatud kirjalik töö. Õpilasuurimus põhjendab probleemivalikut, annab ülevaate uurimuse taustast, püstitab uurimisküsimused, põhjendab meetodi valikut, kajastab andmeid ja tõendusmaterjali kogumist, kirjeldab tulemusi ning esitab tulemuste analüüsi, järeldused ja kokkuvõtte, kasutatud allikate loetelu ning resümee eesti ja võõrkeeles. Õpilasuurimus on algupärane, objektiivne ja süsteemne ning uurimuse tulemused on tõendatavad, mõtestatud ja selgitatud. Õpilasuurimus kajastab õpilase uurimistulemusi ja seisukohti ning ei piirdu üksnes refereerimisega. Uurimuse läbiviimine Erakooli Garant gümnaasiumis on kirjeldatud “Uurimistöö läbiviimise juhendis”.

Praktiline töö on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt ja selle kirjalik kokkuvõte. Kirjalik kokkuvõte avab praktilise töö tausta, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi ja töö tulemust. Praktilise töö kokkuvõtte vormistatakse kirjalikult arvestades kooli uurimustöö koostamise juhendit.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamisel ja hindamisel on eesmärgiks õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine ning järgmiste oskuste omandamine:

- uuritava probleemi või loodava praktilise töö kohta taustinformatsiooni ja andmete kogumise ja analüüsimise oskus;
- teoreetiliste teadmiste praktilise rakendamise oskus;
- töö eesmärgi ja probleemile vastavate uurimisküsimuste sõnastamise ning sobiva meetodi ja analüüsivahendite valimise ja rakendamise oskus;
- tegevuse ajalise kavandamise ja kavandatu järgimise oskus;
- teadusteksti koostamise (eelkõige õpilasuurimuse puhul) oskus;
- oma tegevuse ja töö analüüsimise oskus;
- töö korrektse vormistamise oskus;
- kokkuvõtte ja resümee koostamise oskus;
- töö kaitsmise oskus.

Uurimistöö paremaks korraldamiseks toimuvad 10.-11. klassis valikkursused „Uurimistöö alused“ ja „Arvuti kasutamine uurimistöös“.

Gümnaasiumi lõpetamise tingimuseks on õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamine ja kaitsmine 11.klassis. Õpilane võib gümnaasiumi lõpetamiseks koostada õpilasuurimusi või praktilisi töid kõigis õppeainetes.

Õpilasuurimuse või praktilise töö vastutav juhendaja on Erakooli Garant töötaja, lisaks võib kaasata ka juhendaja väljastpoolt kooli. Õpetaja/kooli töötaja on ühe õppeaasta jooksul juhendajaks kuni kahele õpilasele või ühele õpilasarühmale (juhendaja nõusolekul ka rohkem) gümnaasiumi lõpetamiseks sooritatavale uurimis- või praktilise töö sooritamisel.

Õpilasuurimisel või praktilisel tööl võib olla üks või mitu õpilasautorit, kelle panus töösse on

selgelt näidatud ja eristatav. Kõik autorid peavad osalema õpilasuurimuse või praktilise töö esitlemisel.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ajakava igaks õppeaastaks kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

Õpilasuurimuste ja praktiliste tööde hindamiseks viiakse läbi kaitsmine. Uurimistöid ja praktilisi töid hindab direktori käskkirjaga moodustatud kaitsmiskomisjon. Kaitsmisele lubatakse õigeaegselt esitatud nõuetekohaselt vormistatud tööd. Gümnaasiumi lõpetamiseks koostatavate õpilasuurimustele ja praktiliste töödele määratakse retsensent. Hindamisel võetakse arvesse retsensendi poolt tööle antud hinnang, juhendaja hinnang õpilase tegevusele õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamisel ning töö kaitsmisprotsessile antud hinnang. Retsensendi ja juhendaja hinnangud vormistatakse vastavalt Erakooli Garant uurimistöo koostamise juhendis esitatud nõuetele ning esitatakse kaitsmiskomisjonile. Töö autoril on õigus retsensiooniga tutvuda enne kaitsmist.

Gümnaasiumi lõpetajal on õigus kaitsmiskomisjonile esitada ning kaitsta jooksval õppeaastal üleriigilisel õpilaste teaduslike tööde konkursil auhinnatud/tunnustatud õpilasuurimus.

Gümnaasiumi lõpetamiseks koostatud õpilasuurimusi ja praktiliste tööde kirjalikke kokkuvõtteid säilitatakse koolis vähemalt kolm õppeaastat.

Kui õpilasuurimust või praktilist tööd on hinnatud mitterahuldava hindega või nõuetekohaselt vormistatud töö on jäänud õigeaegselt esitamata, antakse õpilasele võimalus korduvaks õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks.

6.6 Projektide kavandamise põhimõtted

Koolis lähtutakse projektide kavandamisel kooli põhieesmärkidest ja traditsioonidest, kuid ollakse avatud ka uuele. Projektid kavandatakse iga õppeaasta alguses kooli üldtööplaanis.

Projektid võivad olla:

- hindamisprojektid (õpilastepoolne hindamine, ettepanekute tegemine sotsiaalsfääris, näiteks õpilaste hinnangute ja ootuste väljaselgitamine õpilasesinduse tegevuse kohta ühel õppeaastal, et parendada õpilasesinduse tööd).
- teostusprojektid (ürituse ettevalmistus ja läbiviimine)
- uurimisprojektid (suunatud teadmiste hankimisele)

Kõikidel projektidel on kindlaksmääratud projektijuht, kelle ülesandeks on koostöös projektirühmaga määratleda projekti eesmärgid. Projektile peab olema selge eesmärk ja ajapiirid, vahendid. Peale projekti toimumist viiakse vastavalt eesmärgile läbi analüüs.

Projekt on ühekordse, tähtajalise, piiratud ressurssidega ja kindlaks määratud tulemuse saavutamiseks tehtav töö.

Projektid kavandatakse kirjalikult. Projekti kavand on üldjuhul 2-5 lehekülge ja hästi liigendatud.

Struktuur:

1. Põhjendus (vajaduse põhjendus, seni tehtu)
2. Eesmärk (eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest)
3. Tulemused (oodatavad ja mõõdetavad)
4. Tegevused
5. Ajakava (detailne ajakava, vastutajad)
6. Organisatsioon (kuidas toimub juhtimine, kes on osalejad, kus toimub, keda kaasatakse)
7. Eelarve (realistlik, arvestada ressurssidega)
8. Tulemuste hindamine.

Kui kooli direktor või tema poolt delegeeritud isik on projekti heaks kiitnud, siis lisatakse see üldtööplaani ja teostatakse.

6.7 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajate koostöök, üldpädevuste kujundamiseks õpilastel ja õpikeskkonna mitmekesistamiseks on Erakoolis Garant planeeritud järgnevad tegevused:

Koostöö õppekava rakendamise toetuseks:

- õppekäigud, mida viivad koostöös läbi erinevate ainete õpilased;
- projektialased ühistegevused;
- aineõpetajate koostöös toimuvad loengud, külalisesinejate kutsumine;
- karjäärialase tegevuse toetus;
- tagasisidepäev uurimistööde tutvustamiseks;
- traditsioonilised ja erinevad muud ülekoolilised üritused.

Kõik toetavad ühisüritused kirjeldatakse kooli üldtööplaanis. Kõik ühisüritused ja koostöötegevused toetavad üldpädevuste kujundamist.

Õpetaja töökava koostatakse käesoleva kooli õppekava ainekavade alusel lähtudes „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ olevates ainekavades sätestatud põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.

Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist. Õpetaja töökavas toob õpetaja esile õppe sisu ja õpitulemuste jaotumise õppe käigus. Töökava on tegevuskava, milles on kajastatud õpitulemused, ajakulu, õppe sisu, õppetegevused, lõimumine ja läbivad teemad.

Töökava koostamine ehk õpetaja töö planeerimine on vajalik seetõttu, et tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-i 55 ja riiklike õppekavade kohaselt tuleb õppeveerandi või kursuse algul õpilastele (ja vanematele) teatavaks teha peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus (sh hindamise kriteeriumid) ja planeeritavad üritused.

Õpetaja saab töökava koostada vabas vormis. Õpetaja töökava koostatakse gümnaasiumis kursuste kaupa.

Oodatavate õpitulemuste saavutatust kontrollivate oluliste õpiülesannete aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Koolivaheajal kannab aineõpetaja peale iga õppeperioodi E-kooli kontrolltööde graafikusse kontrolltööd vastavalt õpetaja töökavale. Vajadusel võib kontrolltöö aja muuta, kuid lähtudes E-kooli graafiku andmetest jälgib õpetaja, et nädalas ei oleks klassis rohkem kui üks kontrolltöö päevas ja mitte rohkem kui kolm kontrolltööd

nädalas. Õpetaja ei tohi teha kontrolltööd kui ta ei ole õigeaegselt kantud kontrolltööde graafikusse. Päevas võib õpilastele planeerida ühe kontrolltöö, nädalas mitte rohkem kui kolm kontrolltööd.

6.8 Õpilase ja vanema teavitamine ja nõustamine ning karjääriõppe korraldamine

Teavitamisel juhendatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub vastavalt kooli kodukorrale. Teavitamisel järgitakse „Avaliku teabe seaduses“ ning „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatut. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodulehe ja e-kooli vahendusel.

Gümnaasiumis klassijuhatajad või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks kursuse alguses.

Gümnaasiumis on õpilasel võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

Õpilaste, nende vanemate ja õpetajate toetamiseks on koolis:

- psühholoog,
- sotsiaaltöötaja,
- logopeed,
- meditsiinitöötaja,
- aineõpetajate konsultatsioonitunnid.

Õpilaste juhendamine on kirjeldatud „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted Garant Erakoolis“

Gümnaasium korraldab õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab karjääriteenuste (karjääriõpetus, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

Karjääriõpet käsitletakse õppeprotsessi käigus läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ kaudu. Aineõppesse tuuakse vastavad teemakäsitlelused, viiakse läbi ülekoollisi üritusi, projekte.

Karjääriteenust koolis osutavad direktor ja klassijuhatajad. Karjääriteenuse kaudu aidatakse õpilasel saada tuge, kui õpilane vajab abi või nõu:

- oma tuleviku ja karjääri planeerimisel,
- oma õpingute ühildamisel töö või õppekavavälise tegevusega,
- statsionaarsest õppest mittestatsionaarsesse ülemineku kohta või kooli lõpetamiseks eksternina,
- individuaalsel õppekaval õppimise ja individuaalse õppekava taotlemise kohta,
- õppekavavälise tegevuse või õppimisvõimaluste otsimise kohta,

- vestlusteks valmistumisel.

Karjääriteenistuse hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine õppeasutuste kohta, kus on võimalik jätkata õpinguid peale gümnaasiumi või kus saab õppida õppekavaväliselt.

Karjääriteenuse parendamiseks kasutab kool koostöövõimalusi teiste asutustega nt Rajaleidja.

6.9 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse alused

Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel. Koordinaator toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Gümnaasium korraldab andekate õpilaste juhendamist. Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, siis tagatakse talle vajadusel individuaalne täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste valdkonna spetsialistide või mõne muu haridusasutuse kaudu.

Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaasatakse nende muudatuste tegemisse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, rakendatakse individuaalset õppekava.

Kui haridusliku erivajadusega õpilasele nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine rakendatakse nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalset õppekava.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

HEV õpilaste õppekorralduse alused on kirjeldatud „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted Garant Erakoolis“

7 HINDAMINE NING KLASSI JA GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS

7.1 Hindamine

Koolis järgitakse õpilase hindamisel „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 sätestatud ning juhitudakse „Gümnaasiumi riiklikust õppekavast“ §§ 15 - 18.

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmisel klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamisest teavitamine on sätestatud kooli kodukorras.

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta (detsembris ja juunis). Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppija kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

7.2 Kokkuvõtvad hinded ja gümnaasiumi lõpetamine

Õpilase (ainealaseid) teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas (õppekavas) toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse vastavalt koolisisesele hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega.

- Õpilase õpitulemusi õppeaines hinnatakse kokkuvõtvalt üldjuhul kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis.
- Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

Gümnaasiumi lõputunnistuse annab kool õppenõukogu otsuse alusel 12.klassi õpilasele:

- 1) kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;
- 2) kes on sooritanud:
  - õppeaine kohustuslikule mahule vastavad
    - eesti keel teise keelena
    - matemaatika
    - võõrkeeke (inglise, prantsuse või saksa keeles) riigieksamid.
- 3) kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;
- 4) kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

Gümnaasiumi lõpetanuks loetakse mittestatsionaarse vormi õpilane, kes on sooritanud nimetatud eksamid ning on sooritanud aineeksamid nendes kursustes, milles tal puuduvad kursuste hinded või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise kaudu. Mittestatsionaarse vormi õpilasi ei hinnata kehalises kasvatuses.

Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.

Hindamissüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted

Õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

Hindamisel viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks

olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad

- gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;

4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui

- gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;

5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda

- gümnaasiumi õpilasel saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

Kokkuvõtva hindamise kriteeriumid:

“5” kui e-kooli keskmine on suurem kui 4,5

“4” kui keskmine on suurem kui 3,5

“3” kui keskmine on suurem kui 2,5

“2” kui keskmine on suurem kui 1,5

Kool võib kasutada gümnaasiumis valikkursuste hindamisel hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi. Käitumise hinnete panekul arvestatakse aineõpetajate ja klassijuhataja hinnanguid. Gümnaasiumiõpilase käitumist hinnatakse aasta lõpus.

Käitumist hinnatakse hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav».

- Käitumishindegaga «eeskujulik» hinnatakse õpilast, kes õpib vastavalt oma võimetele, on püüdlilik, töötab tunnis aktiivselt, kellel on kodused tööd tehtud, kes täidab koolikohustust ja järgib sisekorrareegleid eeskujulikult, kes ei puudu ega hiline põhjusega. Eeskujulik õpilane suhtub lugupidavalt täiskasvanutesse ja kaasõpilastesse, käitub viisakalt, on kujundanud õppeperioodi jooksul klassi ja/või kooli head mainet, tema õppevahendid on korras ja õpilase enda välimus hoolitsetud, õpilaslik, töökoht on korras, korrapidajana täidab ta kohustusi püüdlilikult.
- Käitumishindegaga «hea» hinnatakse õpilast, kes õpib vastavalt võimetele, töötab tunnis kaasa, kelle kodused tööd on tehtud, kes täidab koolikohustust ja järgib sisekorrareegleid, suhtub lugupidavalt täiskasvanutesse ja kaasõpilastesse, käitub viisakalt. Tema välimus ja õppevahendid on korrektsed, ta hoiab oma töökoha korras, täidab korrapidajana oma ülesandeid.

- Käitumishindega «rahuldav» hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimete kohaselt, ta pole järjekindel koduste õppeülesannete täitmisel, on orienteeritud järelevastamistele. Ta ei pea vahel kinni sisekorrareeglitest, on saanud käskkirja põhjusega hilinemiste või puudumiste eest õppetundidest, kuid ta tunnistab oma eksimusi ja parandab ennast, ei kahjusta kooli mainet, täidab koolikohustust rahuldavalt, tema töökoht ja õppevahendid on enamasti korras, korrapidajana täidab ta ülesandeid rahuldavalt.
- Käitumishindega «mitterahuldav» hinnatakse õpilast, kelle suhtumine õppetöösse on hoolimatu, ta ei täida kooli sisekorrareegleid, provotseerib (teadlikult) konflikte ja segab pidevalt tööd õppetundides, ei kannu kaasas vajalikke õppevahendeid, on korratu, ei täida korrapidajakohustusi, puudub pidevalt koolist või mõnedest ainetundidest, on saanud käskkirja põhjusega puudumiste või hilinemiste eest.

Õpilaste õpitulemuste hindamisel kasutatakse hinnanguid:

! - kui õpilane puudus kontrolltöö ajal, pannakse kontrolltöö tulpa «!».

A - hinde „arvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust saab lugeda vähemalt piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele.

MA - hinde „mittearvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust ei saa lugeda piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele.

Hinde „arvestatud“ ja hinde „mittearvestatud“ ei teisendata viie palli süsteemi.

KH - kujundav hindamine, mis on õppe kestel toimuv hindamine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundava hindamise kriteeriume järgides teavitavad aineõpetajad lapsevanemaid õpilase õpitulemustest kaks korda õppeaasta jooksul elektrooniliselt.

Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk“.

Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

- Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks, järelevastamise tähtaja määrab õpetaja lähtudes otstarbekust.
- Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Samuti puudub õpetajal volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu. Järelevastamine ja

järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem. Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas.

- Kui õpilane puudus koolist põhjusega jääb tema otsustada kas vastata või mitte sel ajal klassis tehtud töid ja talle hinnet „nõrk“ ei panda.
- Õpetajal ei ole õigust kehtestada ajalisi piiranguid õpilasele, kes soovib uuesti vastata või parandada mitterahuldava hinde. Rahuldavaid hindeid («3» ja «4»), sealhulgas ka kontrolltöid, tohib parandada kümne päeva jooksul vaid üks kord kursuse jooksul. Kui õpilane puudus kontrolltöö ajal, pannakse kontrolltöö tulpa «!». Tegemata jäänud kontrolltöö võib teha õpetajaga kokkulepitud ajal.
- Kui puudumise tõttu ei ole võimalik õpilast hinnata, lepib õpilane õpetajaga kokku tegemata jäänud tööde täitmise suhtes.
- Kui gümnaasiumi õpilane puudus 20% või rohkem tunde ühe kursuse jooksul (sealhulgas ka põhjusega) õpetajal on õigus kursuse lõpus viia läbi arvestuslik töö.

Ühest klassist teise üleviimisel kehtib gümnaasiumi astmes kehtib süsteem:

õpilastel gümnaasiumis õppides ei või olla ühe õppeaasta jooksul kolmes või enamas õppeaines üle poolte kursusehinnatena välja «nõrgad» või «puudulikud»

Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord

Esmased vaided hinnete ja hinnangute puhul lahendatakse aineõpetaja tasandil.

Kui õpilane ja õpetaja jäävad eri arvamusele hinde või hinnangu osas, õpilasel või vanemal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjaliku taotluse koos põhjendustega. Taotlus sisaldab aadressi või e-maili, kuhu vastus saadetakse.

Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

8 KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Gümnaasiumi õppekava on gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava on muutuv ja arenev dokument.

Kui direktor või kooli pidaja on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis lähtudes erakooliseaduse § 11 lõikest 3 teeb õppekavas muudatusi kooli nõukogu.

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli nõukogule kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik. Kooli nõukogu otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise kooli direktor.

Vähemalt kord õppeaastas vaadatakse õppekava läbi ning vajadusel tehakse ettepanekuid õppekava muutmiseks või täiustamiseks.

Kooli õppekava vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtivate õigusaktidega. Eelnõu esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli nõukogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Kooli õppekava kehtestab kooli pidaja. Kui kooli pidaja jätab kooli õppekava või selle muudatused kinnitamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

Gümnaasiumi õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

Kool avalikustab õppekava kooli veebilehel ja loob kooli õpetajate toas võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kinnitatud

Juhatuse liige otsus

nr 6-10/16 26.03.2018.a.

KOOSKÕLASTATUD NÕUKOGUS

protokoll nr 3 23.03. 2018. a

KOOSKÕLASTATUD ÕPPENÕUKOGUS

protokoll nr 4 23.03.2018. a

KOOSKÕLASTATUD ÕPILASESINDUSES

protokoll nr 4 22.03.2018. a

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 7-10/3 13.09.2018. a

Nõukogu 28.08.2018. a protokoll 5

Õppenõukogu 29.08.2018. a protokoll 8

Õpilasesindus 13.09.2018. a protokoll 1

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 8-10/1 26.09.2019. a

Nõukogu 27.08.2019. a protokoll 3

Õppenõukogu 26.08.2019. a protokoll 5

Õpilasesindus 25.09.2019. a protokoll 1

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 8-10/1 10.09.2020. a

Nõukogu 17.08.2020. a protokoll 3

Õppenõukogu 24.-25.08.2020. a protokoll 7

Õpilasesindus 10.09.2020. a protokoll 1

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 11-10/2 27.09.2022. a

Nõukogu 26.08.2022. a protokoll 3

Õppenõukogu 26.08.2022. a protokoll 4

Õpilasesindus 27.09.2022. a protokoll 1

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 12-10/6 30.08.2024. a

Nõukogu 29.08.2024. a protokoll 2

Õppenõukogu 29.08.2024. a protokoll 5

Õpilasesindus 07.05.2024. a protokoll 6

Muudetud

Juhatuse liige otsus

nr 13-10/3 17.10.2024. a

Nõukogu 17.10.2024. a protokoll 3

Õppenõukogu 17.10.2024. a protokoll 1

Õpilasesindus 17.10.2024. a protokoll 2

Juhatuse liige otsus

nr 13-10/4 03.12.2024. a

Nõukogu 02.12.2024. a protokoll 4

Õppenõukogu 02.12.2024. a protokoll 2

Õpilasesindus 03.12.2024. a protokoll 4